

De Bos- en houttenders van LNV: voortgang en resultaten

Op dit moment worden in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vier projecten op het gebied van bos en hout uitgevoerd (waarvan één in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken). Door middel van deze projecten wordt een bijdrage geleverd aan de invulling van een aantal in de nota 'Natuur voor mensen – mensen voor natuur' gestelde doelen voor de meervoudige functie-ervulling van bos en natuur. Deze doelen hebben onder andere betrekking op houtoogst, geïntegreerd bosbeheer, vergroting van kennis en het gebruik van duurzame grondstoffen.

De projectgroepen dragen zelf zorg voor de onderlinge afstemming en communiceren via diverse kanalen met de doelgroepen (de bos- en houtsector en de overige bosgebruikers). Met dit artikel brengt LNV u op de hoogte van de voortgang van deze projecten.

Kennis en Informatiesysteem Bos (KIS-Bos)

Het project KIS-Bos beoogt het verzorgen van bosbouwvoorlichting aan iedereen die op basis van profemie of eigendom met bos- of natuurbeheer te maken heeft. De drie uitvoerders voeren zelfstandig, maar in onderling overleg de hieronder weergegeven deelprojecten uit.

- De *bostefoon* is een telefoni-

sche hulpdienst waar men informatie over bos kan inwinnen. De meeste vragen die tot op heden gesteld zijn, hadden betrekking op bosaanleg op landbouwgronden. Andere veel gestelde vragen gingen over bosbeheer, wet- en regelgeving en subsidiemogelijkheden. Op basis van de vragen en antwoorden wordt een database bijgehouden. Het nummer van de (landelijke) bostefoon is: 0318-650602.

- De *digitale netwerkgids* geeft een overzicht van de belangrijkste vragen en antwoorden van de bostefoon en biedt informatie over 'thema's', 'nieuws' en 'organisaties'. Ook biedt de netwerkgids informatie op het gebied van subsidiemogelijkheden. De netwerkgids kan worden geraadpleegd via de internetpagina 'www.bosinfo.nl'. Op deze website wordt ook informatie over bosstatistieken gepresenteerd ('Bos in beeld digitaal'). Ook over het hierna genoemde project 'Voorbeeldbedrijven geïntegreerd bosbeheer' wordt informatie gegeven.

- In het kader van het project *planmatig bosbeheer* wordt aandacht geschonken aan de om-schakelingen in het beheer bij het multifunctioneel beheren van bossen. Hiertoe is onder meer een model-beheerplan ontwikkeld dat voldoet aan de FSC-vereisten. Dit beheerplan is gepresenteerd op een FSC-voorlichtingsdag. Binnenkort worden voorlichtingsdagen georganiseerd over de relatie tussen beheervormen en insectenplagen.

- In het kader van het onderdeel *innovatiegroepen* worden diverse thema's uitgediept (energie-hout, certificering, bosbedrijfs-

analyse, etc.). De kennis die in de innovatiegroepen wordt opgebouwd, wordt gepresenteerd aan en gedeeld met andere belangstellenden. Recent is begonnen met het testen en promoten van het programma 'Bosbedrijfsanalyse'. Dit is een door Alterra ontwikkeld softwareprogramma, waarmee particulieren en gemeenten meer inzicht kunnen krijgen in de kosten en opbrengsten van hun bosbezit. Dit programma zal aan alle beseigenaren met meer dan 5 ha bezit ter beschikking worden gesteld. Een andere activiteit in deze context heeft betrekking op natuurlijke verjonging. Over natuurlijke verjonging hebben twee themadagen plaatsgevonden (Zuid- en Noordoost Nederland). Afhankelijk van animo en aard van de gestelde vragen zal worden bekeken op welke wijze hieraan vervolg wordt gegeven.

- In de reeks 'Bos en Houtberichten' en diverse tijdschriften zijn artikelen verschenen over *bosaanleg*, een belangrijk onderwerp binnen het Nederlandse bosbeleid (tevens is voorlich-

KENNIS- en INFORMATIESYSTEEM BOS
bostefoon 0318-650602
www.bosinfo.nl

tingsmateriaal ontwikkeld, waaronder een brochure, die kan worden besteld bij de bostelefoon. In 2003 zijn net als in 2002 enkele voorlichtingsbijeenkomsten over dit thema georganiseerd. Tevens is in een 'expert-meeting' gebrainstormd over de (planologische, fiscale, etc.) redenen waarom bosuitbreiding in Nederland moeizaam van de grond komt.

- Het projectonderdeel *kleine boselementen* heeft tot doel het beheer van zeer kleine bosbezigtingen te verbeteren. In 2001 is een enquête gehouden onder gemeenten, terreinbeherende organisaties, bosgroepen, etc. over de stand van zaken (inclusief de staat van onderhoud) van kleine boselementen in het cultuurlandschap. Gebleken is dat in veel gevallen eigenaren van zeer kleine bospercelen niet de kennis en ervaring hebben om het bosje goed te beheren. Vaak beseffen zij zelfs niet dat zij bouseigenaar zijn en wordt er in het geheel geen beheer uitgevoerd. Daardoor verkeren sommige van deze bosjes in een slechte toestand. Naast het publiceren van de folder wordt ook nog in enkele pilot-gebieden samen met de eigenaren van de bosjes gewerkt aan het verbeteren van de beheertoestand. Hieraan zal een uitgebreid voorlichtings- en trainingsprogramma worden gekoppeld.

Informatie over dit project (alsmede info over toekomstige activiteiten) is te vinden op de internetpagina 'www.bosinfo.nl'.

Dit project loopt van 2001 tot en met 2004 en wordt uitgevoerd door de Coöperatieve Vereniging Unie van Bosgroepen, Stichting Landschapsbeheer Nederland en Stichting Bos en Hout. Contactpersoon is Dhr. A. Ebregt (Unie van Bosgroepen, telefoon: 0318-672628).

Verbetering Imago Houtoogst

Met dit project wordt beoogd de beeldvorming rondom de houtoogst in de Nederlandse bossen te verbeteren door het met elkaar in contact brengen van de doelgroepen 'eigenaren/beheerders', 'houtverwerkers en -handelaren' en 'belevers' (recreanten en omwonenden). Het project wordt uitgevoerd in de vorm van de campagne 'Nederlands hout doet mee'.

De campagne bestaat uit:

- Een begin- en eindmeting om het huidige imago en mogelijke veranderingen te kunnen meten;
- Een start- en slotconferentie met deelnemers uit kringen van bouseigenaren/beheerders, verwerkers en belevers, waarin mogelijkheden tot verbetering worden gepresenteerd en besproken en resultaten en bevindingen worden gepresenteerd;
- Het aanbieden van media-informatie en verzorging van publicaties en presentaties;
- Het onderhouden van een website die dient als informatiebron en wegwijzer voor iedereen die meer wil weten over bos, hout en houtoogst;

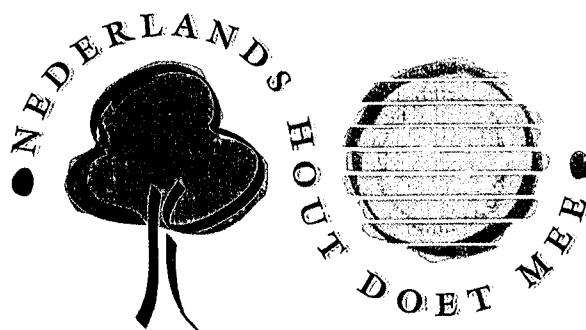
Acht pilots als kern van de campagne, waarbij op 8 verschillende locaties in Nederland gaan bouseigenaren en -beheerders volgens een speciaal ontwikkeld stappenplan het traject van 'voornemen van houtoogst' tot en met 'uitvoering van de houtoogst'

doorlopen. Bij de selectie van de pilot-bedrijven is variatie aangebracht in onder meer de mate van ervaring met houtoogst, bedrijfsgrootte, eigendom en problematiek.

- Acht panelgroepen waarin de acht bouseigenaren/beheerders met verwerkers en belevers in gesprek gaan om hun wensen, knelpunten en mogelijkheden te leren kennen, om zo hun aanbod beter te kunnen afstemmen.

Deze aanpak moet bouseigenaren in staat stellen hun houtoogst te optimaliseren. Tevens komt een dialoog tot stand tussen de verschillende doelgroepen. Uit het imago-onderzoek bleek dat een belangrijk deel van de problemen rondom houtoogst voortkomt uit het feit dat direct betrokken partijen te weinig op de hoogte zijn van elkaars wensen, verwachtingen en mogelijkheden. Daardoor wordt minder hout geoogst dan mogelijk en wenselijk is.

De opgedane ervaringen zullen tezamen met checklists worden gebundeld tot een praktische handreiking voor bouseigenaren en -beheerders. De resultaten van dit project worden onder meer gepresenteerd via de internetsite 'www.nederlandshoutdoetmee.nl'. Dit project loopt van 2002 tot en met 2004 en wordt uitgevoerd door Peterink en Partners, Buiting Bosontwikkeling, De Baaij - Advies voor Stad en Land en Bureau Renske Schulting. Con-

tactpersoon is Dhr. G. Peterink (Peterink en Partners, telefoon: 0478-584535).

Communicatieproject geïntegreerd bosbeheer – voorbeeldbedrijven

Dit is een communicatietraject, dat onder het motto 'geïntegreerd bosbeheer, een kwestie van doen!' in december 2002 van start is gegaan. Doel van het project is om beseigenaren, -beheerders en adviesbureaus te motiveren om geïntegreerd bosbeheer (meer) toe te gaan passen in hun bos en hen daarbij te ondersteunen. Om een duidelijk zicht te hebben op de kennisbehoefte is eerst geïnventariseerd welke vragen en/of problemen men heeft. Hiervoor is een enquête verstuurd aan alle beseigenaren die bij het Boschap zijn aangesloten en aan distriktshoofden van het Staatsbosbeheer en de Landschappen. Met deze informatie en informatie uit gesprekken die met eigenaren in het bos worden gehouden, worden thema's voor de voorbeeldbedrijven geselecteerd. Deze thema's vormen een belangrijk criterium voor de selectie van de voorbeeldbedrijven. Een deel van de te selecteren voorbeeldbedrijven komt voort uit een voorloper van dit project: het landelijk netwerk voorbeeldbedrijven geïntegreerd bosbeheer, geïnitieerd door het Expertise Centrum van LNV, waarbinnen Alterra de afgelopen jaren onderzoek heeft uitgevoerd. Via voorbeelden en experimenten op de voorbeeldbedrijven en de ervaring van de eigenaren beheerders, kan kennisuitwisseling plaatsvinden en voorlichting worden gegeven over dit beheersysteem. Dit gebeurt zoveel mogelijk in het bos. Aansluitend aan de voorbeeldbedrijven kunnen thema gerichte werkgroepen worden opgericht.

Dit project werkt nauw samen met het KIS-Bos (zie elders in dit artikel). De website www.bosinfo.nl wordt ook door dit project gebruikt om informatie toegankelijk te maken.

Het project loopt tot en met 2005 en wordt uitgevoerd door Eelerwoude Ingenieursbureau B.V., Bureau Renske Schulting, Bijl – Partners in PR en Voorlichting, Alterra en de Unie van Bosgroepen. Contactpersoon is Dhr. R. Sprong (Eelerwoude, telefoon: 0574-263515).

Optimaliseren van de Nederlandse houtketen

In dit project, dat wordt uitgevoerd in opdracht van de ministeries van LNV en van EZ (Economische Zaken), worden oplossingen gezocht voor de specifieke problemen die zich met betrekking tot het gebruik van Nederlands hout voordoen. SHR initieert en begeleidt vier projecten, waarbij door middel van onderzoek en overleg meer samenhang in de keten wordt aangebracht. De projecten, waarbij het gebruik van Nederlands hout centraal staat, zullen een voorbeeldwerking hebben

voor andere projecten. In dit project wordt aangenomen dat het Nederlandse hout met name een kans heeft in een niche-markt (het kan in de bulkmarkt niet concurreren met de buitenlandse houtimport) of in marktsegmenten waarin de herkomst van het hout belangrijk is en de specifieke eigenschappen van het Nederlandse hout benut kunnen worden.

De projecten die worden uitgewerkt, zijn:

- Een multifunctionele ruimte die wordt gebouwd van (zoveel mogelijk) Nederlands hout;
- Het ontwerpen en uitvoeren van vandalisme-bestendige gevelbekleding van Nederlands hout;
- Het uitvoeren van de restauratie van een aansprekend Nederlands monument met gebruikmaking van Nederlands hout;
- Het bevorderen van het gebruik van Nederlands esenhout bij de productie van trappen.

In de projecten wordt samengewerkt met uiteenlopende partners (zoals een kleine zagerij, een architectenbureau, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, een trappenfabriek, de Rijksgebouwendienst en Staatsbosbeheer).

Dit project loopt van 2003 tot en met 2005 en wordt uitgevoerd door Stichting Houtresearch (SHR) te Wageningen. Contactpersoon is Dhr. R. Klaassen (telefoon: 0317-467366).

Indien u vragen of opmerkingen heeft over deze projecten, kunt u contact opnemen met genoemde contactpersonen of met de auteur van dit artikel (M. van den Ham: 070-3784910). Algemene informatie over het beleid voor bos en natuur van LNV is te vinden op de internetpagina: www.minlnv.nl.